

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Duæ aliæ eiusdem argumenti solutiones. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

11 Tertio, si consequens illud tantum inferretur cum illo additamento. *Ut subest scientia Dei*, esset inutilis consequentia, & nugatoria repetitio: perinde enim esset, sic colligere, *Deus scit Petrum peccaturum: ergo Petrus peccabit*; atque dicere, *Ergo Petrus peccabit, est in scientia Dei*, quod idem omnino est cum antecedenti: ne igitur dicamus, hanc fieri repetitionem; dicendum est, consequens inferri absolute sine vilo additamento, prout res in se ipsa futura est. Quibus rationibus aliqui Thomistae oppressi fatentur, regulam illam non semper obtinere locum: & certe in proposita difficultate nullum locum eam habere, rationes predictae non obicere videntur ostendere. Quod si res ipsa futura, quatenus secundum se futura est, inferatur in consequenti; adhuc manet vis argumenti: quia si antecedens est necessarium, consequens enim eodem modo esse debet.

Caietani de 12
falsa.
Vere est, sed in se ipsum.

Caiet in hoc artic. 1. §. *Quod ad secundum Gregorius*, ut regulam, quam S. Doctor assignauit defendat, aliter intelligendam esse formaliter: hoc est, quando consequens sequitur ex vi antecedentis, ut significat operationem animae: probat autem, quia haec operationes sunt immanentes: ergo nihil ponunt in re ipsa, circa quam verantur: ergo id, quod rebus conuenit ex his operationibus, non conuenit eis absolute, sed quatenus ipsis operationibus subiunguntur.

Ceterum, etiam si haec Caiet. doctrina vera sit, solutione argumenti propositi nullo modo accommodari potest: ratio enim eius solum probat, non posse nos de rebus absolute aliquid affirmare, quod ipsis solum per operationem animae conuenit: ut quod distinguantur, quae sola ratione nostra differunt; quod natura aliqua sit vniuersalis, &c. hoc autem parum refert, ut soluamus argumentum propositum: cum enim Wicleffus colligit hoc modo, *Deus nouit Petrum peccaturum: ergo Petrus peccabit*: non colligit per intellectum tantum conuenire Petro peccatum; sed inferit, Petrum re ipsa peccaturum: id quod vi illius consequentiae optime consequitur: ergo non oportet consequenti, Petrum peccabit, addere illud, quod Thomistae contendunt, scilicet, *Ut est in intellectu Dei*.

CAPVT III.

Dua alia eiusdem argumenti solutiones.

13
Prima solutio.

Sunt aliae duae solutiones Scholasticorum non infirmi nominis, & in scholis etiam semper usurpatae, quibus meo iudicio, non plene satisficit argumento Wicleff. ideoque placuit eas referre, & impugnare, ut inde multo faciliorem, & veriorum colligamus. Primum ergo respondent aliqui, antecedens illius consequentiae esse quidem necessarium, & consequens similiter; sed consequens necessitate solum consequentiae, non consequentis necessarium esse: veluti in hac illatione, *Si currit, mouetur*, est quidem necessarium consequens, mouetur, sed necessitate solum consequentiae, eo quod necessario ex illo antecedenti inferatur: ex se tamen, hoc est, ex terminis non est necessarium: quod est esse necessarium necessitate consequentis, sic respondent argumento Alberti in 1. d. 8. art. 4. ad 1. Bonauent. artic. 2. q. 1. in solutione argumentorum, Ricard. q. vi. ad 1. Aegid. q. vi. ad 1. Scot. q. 1. §. Ad primum pro tertia opinione, Gab. q. 1. art. 3. dub. 8.

Verum haec solutio, nisi amplius explicetur, in contrarium, firma est: obijcere enim aliquis optime potest, in Vasquez in 1. part. Tomus 1.

illo exemplo allato consequens illud, mouetur, ideo esse necessarium necessitate solum consequentiae, quia necessario sub conditione ex illo antecedenti inferitur: sed sicut antecedens, *si currit*, est contingens, & nullo modo necessarium, sic etiam consequens, si ex terminis consideretur, tamen sub conditione ex illo antecedenti necessario sequatur: in argumento facto non solum consequens necessario sequitur ex antecedenti, sed cum antecedens sit necessarium, quod mutari non potest, nempe, *Deus scit Petrum peccaturum*, sequitur consequens illud, *Petrus peccabit*, esse etiam in se necessarium, & non solum necessario inferri ex antecedenti.

Quod si respondeas cum S. Th. in hoc artic. in solut. 3. consequens esse necessarium ex suppositione, quod Deus scierit, & (vt aiunt in Scholis) in se, seu composito, non tamen absolute, & ex se, non supposita scientia Dei, quod vocat in sensu diuino; certe nisi magis declaretur solutio etiam mihi non placet: qui cum defendimus secundum fidem Catholicam libertatem arbitrii, non solum debemus eam asserere absolute, & ex natura voluntatis, sed etiam quocumque extrinseco appposito, ita vt à nulla extrinseca causa laedatur: nam, vt vidimus cap. 1. haeretici saltem contendunt, libertatem, quam ex se habet voluntas, scientia Dei, aut voluntate illius de medio tolli, quod cum illis recte in sensu composito saluari nequeat. Ergo superest vt explicemus quomodo cum necessitate, quae sequitur ex suppositione scientiae Dei, consequens sit adhuc in libera potestate voluntatis, nec inde quicquam laedatur libertas, aut minuat.

Deinde alij respondent, in illa consequentia, *Deus scit Petrum peccaturum: ergo Petrus peccabit*, non esse antecedens necessarium, sed contingens; ponit enim Deus non scire illud, si statuisset Petrum ita praenire, vt non peccaret, quod sane optime facere potuit; ergo si antecedens contingens est, non sequitur consequens debere esse necessarium.

Ita soluunt argumentum propositum Bonau. in 1. d. 38. art. 2. q. 1. in corpore, Albert. art. 4. ad 3. Ricard. q. 6. ad 7. Scotus q. 1. §. Ad argumenta quinta questionis, Okam q. 1. ante solutionem argu. Gab. q. 1. art. 2. post 5. conclus. Greg. q. 2. art. 3. in solut. cuiusdam argum. Dur. q. 3. ad 2. Marfil. in 1. q. 40. in solutione argumentorum, ad 4. & 5. rationem quaestri. & Ferrar. 1. cont. gent. c. 67. §. Sed tamen aduertendum. Cuius rei gratia de scientia Dei hoc modo philosophantur. Quamuis cognitio, quam Deus de rebus habet futuris, sit ipsiusmet essentia, quae non potest non esse, quatenus ad se est; amen quia dicitur habere rationem scientiae visionis, non quatenus est nuda essentia, & ad seipsam, sed prout respicit creaturas futuras relatione quadam rationis, vt 6. cap. explicabitur, qui sane respectus libere Deo conuenit, non necessario, sicut res ipsae futurae libere, non necessario, futurae sunt: ideo optime dicitur antecedens illud, *Deus scit Petrum peccaturum*, esse contingens, non necessarium, quatenus de Deo enunciat scientiam futurorum.

Aliter vero dicendum est de scientia rerum possibilem; haec enim necessario Deo conuenit, etiam si supra nudam essentiam ad lat. relationem rationis ad creaturas posibles, quia sicut creaturae posibles sunt necessario posibles, sic etiam scientia, quam de illis Deus habet, necessario ei debet conuenire, hoc etiam modo censet Caietan. in hoc artic. §. Circa primum aduerte, satis se posse argum. superius facto.

Responsio S. Th. ad objectionem.

14
Maiori explicatione indiget solutio S. Thom.

Petior solutio.

Bonauent. Albertus. Scotus. Okam. Gabriel. Gregorius. Ferrarius.

15

Caietanus.

1142

Adhuc

Difficultati
plen: non sa-
tisfacit.

16

Adhuc tamen oportet, rem amplius explanare cum non nihil difficultatis semper maneat: argumentum enim non contendit, futura esse necessario futura, si ex se, & natura sua considerentur; sed ex suppositione scientiæ Dei: atque ita nostram voluntatem ex se quidem, & natura sua liberam esse; ex suppositione tamen alicuius extrinseci esse necessario ad unam partem determinatam, atque adeo ab extrinseco saltem eius libertatem impediri, quod est etiam absurdum, ut supra notatum est. Nam si, supposita scientia Dei, necessarium est, Petrum peccare, neque in eius potestate situm est, scientiam Dei tollere, aut impedire, cum sit æterna; sequitur nec in sua potestate esse libertatem, impedire peccatum: atque eodem modo de illa consequentia, *Petrus ambulat, ergo calescit*, aut, *Petrus ambulat, ergo mouetur*, dicendum est, videlicet, si ex positione illius antecedentis necessario sequitur consequens, etiam si necessitas sit ex suppositione tantum, & tam antecedens, quam consequens natura sua non sit necessarium, sed contingens; nihilominus tamen, si non est in potestate alicuius, tollere antecedens, non esse ei liberum impedire consequens: quare ita necessarium ei esse moueri, & calescere, ut ad oppositum libertas non maneat.

Exemplum
visionis cor-
poris diffi-
cultatem non
suauat.

17

Quod si ulterius quis dicat, ex visione non posse oriri necessitatem aliquam ipsius rei visæ, quod enim quis videat alium ambulantem, nullo modo ipsum cogere potest: tamen bene sequatur, *Videt me ambulantem, ergo ego ambulo*, & antecedens sit necessarium ex necessitate, quia res quando est necessario dicitur esse, & consequens eodem modo; adhuc non videtur diffultati satisfieri. Quoniam si de visione corporis sit sermo, ita alius me videt ambulantem, ut in mea sit potestate, ipsius visionem impedire, nam ut ille me videat, expectat me ambulare: Deus autem ita me ab æterno nouit peccaturum, ut iam mihi liberum non sit scientiam aut murare, aut impedire: ille enim non expectat, sed scientia sua præuenit meam voluntatem.

Ferrariensis,
Quorundam
Thomistarum
placitum.

Refutat
Caicanius
primo.

Refutatur.

Tertio.

At dicunt aliqui Thomistæ cum Ferrar. loco superius citato, hanc propositionem, *Deus sciuit, esse quidem contingentem, si consideretur exterminis: sed necessarium solum necessitate immutabilitatis, quia videlicet scientia Dei de vera in falsam mutari nequit*. His tamen Caicanius occurrit, & probat, non solum hoc modo propositionem esse necessariam; sed etiam si verbum sit præteriti temporis, sicut præteritum necessario est præteritum, ut iam nulla potentia possit non fuisse, nec amplius in alicuius positum sit libertate: & hoc satis videtur, ut consequens quoque eadem ratione necessario sit, nec villo modo in nostra potestate. Imo vero etiam si dicamus antecedens cum verbo præsentis temporis esse necessarium eo modo, quo omne quod est, quando est, necesse est esse; satis videtur, ut consequens nulla ratione nobis iam liberum relinquatur. Nam præsens ita etiam est necessario præteritis, quando est, ut in nostra amplius non sit libertate, ut cap. seq. ostendimus. Denique etiam si antecedens illud, *Deus sciuit Petrum esse peccaturum*, sit tantum necessarium necessitate illa immutabilitatis, ut docet Ferrariensis, sequitur eodem modo consequens in nostro arbitrio amplius non esse, ut in posteriori argumento Wiclef.

si obijciemus. Ideo ut difficultas huius argumenti omnino tollatur, alio modo respondere necesse est. Mitto multa, quæ, *lib. de lib. arb. cap. 4. August. ad Aug.* ducit, ut propositam difficultatem expediat, ea enim mea quidem sententia non satisfaciunt.

CAPVT IV.

Vera solutio argumenti Wiclef.

UT tota difficultas argumenti propositi, & similium, quæ fieri possunt, explanetur, & arbitrij nostri libertas perspicue defendatur, quædam notatione digna præmittenda sunt, quæ non modo præsentis disputationi, verum etiam multis alijs, quæ de prædestinatione tractabimus, non parum deservire poterunt. Primo notanda est doctrina quædam Anselm. lib. de comoda, præsentis, & prædest. c. 1. cuius meminit Alb. in 1. d. 28. art. 4. Ricard. ibidem q. ult. Alexand. 1. p. q. 24. m. 5. Holcot. Albertus. in 2. q. 2. ar. 9. circa finem q. V. Vald. tom. 1. lib. 1. cap. 25. Ricard. & 28. & paucis indicant Boeth. lib. 5. de consolatio. ne prosa 4. ut cap. seq. referemus; ait itaque Anselmus, duplicem esse necessitatem, quæ res aliqua dicitur esse, aut fore necessario; una est antecedens, seu præcedens: altera est sequens, aut consequens: nec illitas præcedens nascitur ex causa, quæ præcedit effectum, & facit ipsum necessarium esse. Hac necessitate, ait Anselm. in tractatum oritur Sol; quoniam causa ad illum effectum necessario mouet. Subiungit, cum de hac necesse sermo est, sic nos debere loqui, *Res erit, quia necesse est, tam fore*: hoc est, quia causa aliud facere non potest. Sequens vero necessitas, aut consequens, non ponitur ex parte causæ, nec facit rem esse, aut fore: sed consequitur rem ipsam, & effectum, quem dicimus necessarium esse. Cum dicit Anselm. hanc necessitatem sequi rem ipsam, non putat ex illa oriri, tanquam effectum ex causa, sed solum optima consequentia inferri ex ipsa rei positione: ob idque posset etiam comitatus appellari, quia rem ipsam, de qua dicitur, comitatur, & non præcedit: hoc modo dicimus, quod est, quando est, necesse est, esse: & præteritum necessario est præteritum, & futurum necessario fore. Nam ut acute notauit Anselm. hoc modo loquendi solum significamus, impossibile esse, rem simul fuisse, & non fuisse: quo sensu dicendum est, præteritum necessario esse præteritum. Eadem ratione impossibile est, simul aliquid esse, & non esse; & ita dicimus, quod est, quando est necesse est, esse: & impossibile est, aliquid simul fore, & non fore; atque adeo futurum dicitur necessario esse futurum. Doctrinam hanc paucis tradidit Aug. lib. 26. contra Faustum, c. 4. in fine, ubi ait: *Tam non possunt futura non fieri, quam non fuisse facta præterita*. Iubdit rationem, *quoniam non est in Dei voluntate, ut eo sit aliquid falsum, quo est verum*. Idem postea dixit Anselm. his verbis, *Deus facere non potest, ut simul futurum, non sit futurum*. Sequeretur enim, ut dixit Aug. eodem rem aliquam esse veram, quo est falsa: nam diceretur vere, cum diceretur futurum, quia futurum esset: & idem diceretur false, si diceretur futurum, quia futurum non esset: ergo eodem esset verum, & falsum. Hac autem necessitate dicit Anselm. futuram seditionem in populo, cras esse futuram: quod exemplum adducit Arist. c. 8. lib. 1. de interpret. de bello naualico: contra quem conatur meo iudicio Anselm. eo loco, probare, ex veritate propositionum de futuro, sequi aliam quam

Notatio
prima.
Anselm.
Albertus.
Ricard.
Alexand.
Holcot.
Boeth.
Ricard.
Anselm.
ex August.

Contrariet.
ex August.

Exemplum
necessitatis
ex August.